

Näringsdepartementet

Uppdrag att utveckla insatser för validering av teknik- och affärskoncept

Resultatet från uppdraget redovisas i bifogad rapport.

I detta ärende har tillförordnad generaldirektör Leif Callenholm beslutat. Anna Tegnesjö och Lena Nyberg har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschef Andreas Aurelius deltagit.

Leif Callenholm

2018-03-21
Dnr: 2016-04686
Ert dnr: N2016/06370/IFK

Uppdrag att utveckla insatser för validering av teknik- och affärskoncept

ANNA TEGNESJÖ OCH LENA NYBERG

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Verifieringsmedel till företag i inkubatorer	3
Stöd till enskilda innovatörer och uppfinnare.....	3
Bakgrund	4
Verifieringsmedel till företag i inkubatorer	4
Stöd till enskilda innovatörer och uppfinnare.....	4
Satsningens omfattning och genomförande	5
Verifieringsmedel till företag i inkubatorer	5
Genomförande - Utlysning.....	5
Omfattning - Antal inkubatorer och finansierade bolag	5
Uppföljning.....	6
Stöd till enskilda innovatörer och uppfinnare.....	6
Inriktning och mål	6
Genomförande.....	7
Resultat	9
Verifieringsmedel till företag i inkubatorer	9
Vad har medlen använts till	9
Ökad samverkan	10
Vikten av snabb och tidig idéprövning.....	10
Ökad attraktion mot finansiärer	11
Fortsatt insats 2017-2019.....	11
Stöd till enskilda innovatörer och uppfinnare.....	11
Projektportfölj med variation	11
Stödorganisationer som finansierats	12
Ekonomisk redovisning	13
Fördelningen av budget.....	13
Verifieringsmedel till företag i inkubatorer	13
Stöd till enskilda innovatörer och uppfinnare.....	13

Sammanfattning

Vinnova fick i oktober 2016 regeringens uppdrag att utveckla insatser för validering av teknik- och affärskoncept med syfte att fler innovativa idéer når marknaden genom exempelvis nya företag eller licensiering (diarienummer N2016/063370/IFK). Insatserna syftar vidare till att säkerställa att finansiering, strukturer och kompetens som i dag finns inom innovationskontor och inkubatorer för validering av idéer, kan utnyttjas ännu mer effektivt och tillgängliggöras till fler målgrupper. Uppdragets budget var 30 miljoner kronor.

Uppdraget har genomförts genom att dels förstärka finansieringen av tidig verifiering av affärsidéer hos bolag/projekt i inkubatorerna, och dels genom utformningen av en satsning som ska stödja enskilda innovatörer och uppfinnare utan anknytning till universitet eller högskola med test och validering av idéer i tidig utvecklingsfas.

Verifieringsmedel till företag i inkubatorer

Vinnova öppnade i februari 2016 en utlysning för verifieringsmedel till excellence-inkubatorer med en budget på 15 miljoner kronor från aktuellt regeringsuppdrag, som fördelades bland de 18 inkubatorer som beviljats excellensmedel åren 2015-2019.

Resultaten visar att tillgången på verifieringsmedlen ger möjlighet till en snabb och tidig idéprovning, vilket skyndar på inkubationsprocessen och ger kortare väg till finansiering av bolagen.

Med anledning av de positiva resultaten från insatsen och den stora efterfrågan från inkubatorerna, har Vinnova beslutat finansiera en fortsättning för åren 2017-2019.

Stöd till enskilda innovatörer och uppfinnare

Tjänster för test och validering av idéer i tidig utvecklingsfas kommer att erbjudas via åtta särskilt utvalda organisationer, så kallade stödorganisationer, som på olika sätt ska bistå målgruppen. Satsningen kommer att pågå under tre år och kontinuerligt följas och utvärderas efter projektavslut.

Bakgrund

Vinnova fick i oktober 2016 regeringens uppdrag att utveckla insatser för validering av teknik- och affärskoncept med syfte att fler innovativa idéer når marknaden genom exempelvis nya företag eller licensiering (diarienummer N2016/06370/IFK). Insatserna syftar vidare till att säkerställa att finansiering, strukturer och kompetens som i dag finns inom innovationskontor och inkubatorer för validering av idéer, kan utnyttjas ännu mer effektivt och tillgängliggöras till fler målgrupper. Vinnova valde att dela uppdraget i två insatser, där det enda riktas mot validering av teknik- och affärskoncept genom inkubatorer och det andra riktas till organisationer som ska stödja enskilda innovatörer och uppfinnare utan anknytning till universitet eller högskola med test och validering av idéer i tidig utvecklingsfas.

Verifieringsmedel till företag i inkubatorer

Vinnovas finansiering av inkubatorer inom utlysningen "Inkubationsstöd - Excellens" avser finansiering för det affärsutvecklingsstöd som erbjuds genom inkubatorns affärscoacher och övrigt stöd som inkubationsmiljön erbjuder till företag i inkubatorn (t.ex. lokaler, administration, kurser och vissa experttjänster).

För att inkubatorerna effektivt ska kunna hjälpa företagen behövs även finansiering för mindre omkostnader i samband med den tidiga verifieringen av idéerna. Medlen inom ramen för aktuellt regeringsuppdrag syftar till att tillhandahålla detta och därmed också effektivisera affärsutvecklingen genom tidig idéprövning.

Verifieringsmedlen ger projekt och unga bolag möjlighet att verifiera sina produkter mot marknaden genom olika aktiviteter som stärker deras position på ett bättre och snabbare sätt. Att kunna fokusera på affärsidén fullt ut ger en helt annan utvecklingsmöjlighet och kortar ner projekttiden för startups vilket leder till snabbare processer i inkubatorn.

Stöd till enskilda innovatörer och uppfinnare

I dag har enskilda innovatörer och uppfinnare utan akademisk anknytning begränsade möjligheter att söka finansiering för att testa och validera idéer i tidig utvecklingsfas. Ett flertal aktörer erbjuder stöd i form av rådgivning, men när det gäller praktisk validering i form av t. ex. kontakt med behovsägare, funktionstest, immaterialrätt osv. behövs både finansiering och lämpliga kontakter. Programmet är tänkt att fylla denna lucka genom att med små medel göra det möjligt att arbeta med idéprövning i tidig fas.

Satsningens omfattning och genomförande

Verifieringsmedel till företag i inkubatorer

Genomförande - Utlysning

Vinnova öppnade i februari 2016 en utlysning för verifieringsmedel till excellens-inkubatorer med en budget på 15 miljoner kronor från aktuellt regeringsuppdrag, som fördelades bland de 18 inkubatorer som beviljats excellensmedel åren 2015-2019, enligt tabell 1. Storleken på medlen till varje inkubator är proportionell mot beviljade excellensmedel.

Tabell 1. Beviljade medel till inkubatorer i kronor.

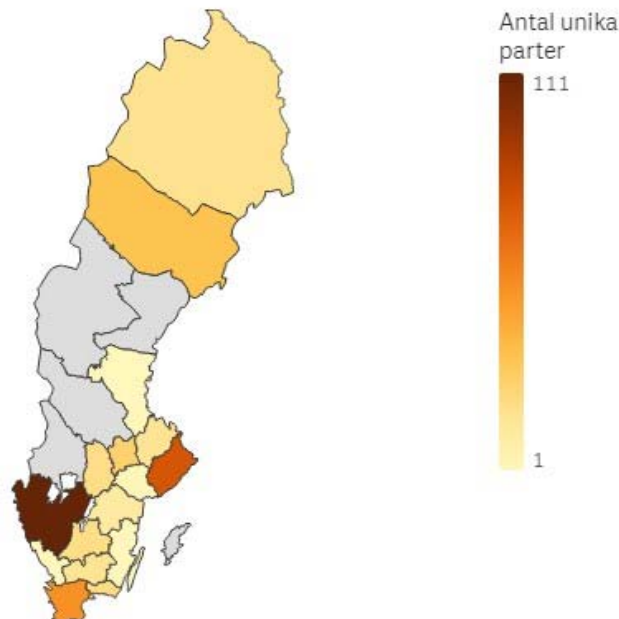
Inkubator	Beviljade medel
Uppsala Innovation Centre AB	1 750 000
GU VENTURES AB	500 000
Blekinge Business Incubator AB	500 000
Umeå Biotech Incubator AB	500 000
INKUBATORN I BORÅS AB	500 000
FÖRETAGSFABRIKEN I KRONOBERG AB	500 000
Inkubera i Örebro AB	500 000
CREATE BUSINESS INCUBATOR	750 000
GOTHIA INNOVATION AB, GSP Inkubator	750 000
MINC i Sverige AB	750 000
CHALMERS VENTURES AB	1 750 000
ARCTIC BUSINESS INCUBATOR AB	750 000
LEAD i Östergötland AB	750 000
SAHLGRENSKA SCIENCE PARK AB	750 000
Ideon Innovation Business Incubator (LUND BUSINESS INCUBATOR AB)	750 000
Science Park Jönköping AB	750 000
Uminova Innovation AB	750 000
Stockholm Innovation & Growth AB (STING)	1 750 000

Omfattning - Antal inkubatorer och finansierade bolag

Åren 2016-2017 har de 18 inkubatorerna fördelat verifieringsmedlen på 342 olika projekt och bolag. Verifieringsstödet varierar mellan ca 15 000 kronor till ca 400 000 kronor till de enskilda bidragsmottagarna. Spridningen av de finansierade projekt/bolag över länen finns, se figur 1.

Vinnova har under 2016 även kompletterat medlen från detta regeringsuppdrag med 10 500 000 kr. Med anledning av inkubatorernas stora efterfrågan av verifieringsmedel beviljades ytterligare 17 250 000 kr under 2017 från Vinnovas budget. Dessa medel ingår ej i rapporten.

Aktörsfördelning

Uppföljning

Inkubatorernas lägesrapporter utgör grunden till utvärderingen och en kort sammanfattning av inkubatorernas synpunkter avseende verifieringsmedlens användningsområden, styrkor och fördelar finns redovisade under resultat.

Stöd till enskilda innovatörer och uppfinnare

Inriktning och mål

Stödet ska möjliggöra för enskilda innovatörer och uppfinnare att testa och validera idéer i tidig utvecklingsfas med utgångspunkt i kundbehov, konkurrenssituation, funktion eller teknik osv. Stödet erbjuds via organisationer som ska vägleda målgruppen genom att erbjuda t. ex. rådgivning, möjlighet till test och validering (t. ex. genom kontakter med lämpliga tjänsteutförare), nätverk mm.

Med denna finansiering vill Vinnova:

- Öka möjligheten för enskilda innovatörer och uppfinnare att i tidig fas validera sina idéer avseende teknik- och affärskoncept
- Stimulera samverkan mellan organisationer för att kunna erbjuda en bred målgrupp av innovatörer och uppfinnare ett flexibelt och effektivt valideringsstöd
- Främja förnyelse av arbetssätt för att skapa ett effektivt stöd
- Stimulera individens innovationsförmåga

Genomförande

Utlysningar

Två utlysningar riktade till organisationer som kan stödja målgruppen har genomförts. Till dessa utlysningar har Vinnova tagit emot sammanlagt 63 ansökningar. Ansökningarna har bedömts enskilt av en grupp särskilt förordnade externa granskare. Sammanlagt 20 intervjuer har genomförts för att ytterligare undersöka potentialen och genomförbarheten i projektförslagen. Ur denna grupp har Vinnova beslutat att finansiera åtta projekt. Projekten beskrivs närmare under avsnittet Resultat.

Projektgenomförande 2018-2019

Under projektperioden 2018-2019 planerar Vinnova att anordna möten där projekten har möjlighet att träffas och utbyta erfarenheter. Ett av målen med utlysningen är att främja förnyelse av arbetssätt för att skapa ett flexibelt och effektivt stöd. För att underlätta detta har vi betonat samverkanskomponenten i satsningen.

Projektteamen kommer arbeta med att förbättra arbetssätt och metoder för att utnyttja resurserna på bästa sätt. Genomförandet kommer att ske med ett visst stöd från följeforskare och från Vinnova.

Följeforskning

För att få bättre kunskap om framgångsfaktorer när det gäller stöd till enskilda individer utan akademisk association, knyts en följeforskningsinsats till programmet. Syftet är också att främja de deltagande organisationernas eget lärande och förbättringsarbete.

Med finansieringen till följeforskning vill Vinnova:

- Få ökad kunskap om svagheter i stödsystemet när det gäller enskilda individers möjligheter att testa affärsidéer i tidig fas
- Få en förståelse för hur utformningen av programmet i dess helhet svarar mot behoven

- Få kunskap om framgångsfaktorer när det gäller stöd till enskilda innovatörer och uppfinnare
- Möjliggöra ett lärande som kan bidra till projektens förbättringsarbete
- Bidra till att utveckla relevanta indikatorer för en utvärdering av programmet
- Ta fram kunskap som kan underlätta utvärderingen av programmet och en eventuell framtida anpassning av stödet

Programutvärdering och uppföljning

Utvärdering och efterhandsbedömning av programmet kommer att genomföras av Vinnova efter projektavslut. Utvärderingen ska omfatta dels stödorganisationernas förmåga att stödja innovatörer och uppfinnare, och dels förutsättningarna för att arbeta med idéprövning i tidig fas. Data från enskilda innovatörer och uppfinnare ska samlas in och ligga till grund för analysen.

Utvärderingen ska redogöra för programmets resultat och effektivitet, samt föreslå eventuella anpassningar som kan förbättra stödet så att det motsvarar innovatörernas behov på bästa sätt.

Resultat

Verifieringsmedel till företag i inkubatorer

Verifieringsmedlen ger projekt och unga bolag möjlighet att verifiera sina produkter mot marknaden genom olika aktiviteter som stärker deras position på ett bättre och snabbare sätt. Att kunna fokusera på affärsidén fullt ut ger en helt annan utvecklingsmöjlighet och kortar ner projekttiden för startups vilket leder till snabbare processer i inkubatorn.

Fördelningen av bolag/projekt är mest koncentrerad kring Västra Götaland regionen, vilket kan förklaras med att där finns fem inkubatorer med finansiering från uppdraget, se tabell 2. Utifrån figur 1 framgår också att inkubatorerna stödjer bolag utanför sina länsgränser, vilket också framgår av den ökade samverkan som sker mellan inkubatorerna.

Tabell 2. Fördelning av antal inkubatorer över län.

Koordinatorns län (arbst)	Nettobeviljat SEK	Antal inkubatorer
Västra Götalands län	<u>4 250 000</u>	5
Stockholms län	<u>1 750 000</u>	1
Uppsala län	<u>1 750 000</u>	1
Skåne län	<u>1 500 000</u>	2
Västerbottens län	<u>1 250 000</u>	2
Östergötlands län	<u>750 000</u>	1
Jönköpings län	<u>750 000</u>	1
Västmanlands län	<u>750 000</u>	1
Norrbottnens län	<u>750 000</u>	1
Kronobergs län	<u>500 000</u>	1
Blekinge län	<u>500 000</u>	1
Örebro län	<u>500 000</u>	1
Total	15 000 000	18

Vad har medlen använts till

Flertalet har nyttjat verifieringsmedlen för olika typer av marknadsaktiviteter och marknadsundersökningar. Exempel på aktiviteter som utförts med hjälp av verifieringsmedel;

- Identifiera nya marknader och testa nya marknader, inköp av marknadsstudier och -analyser
- Öka kundförståelsen, utvärdering av kundsegment
- Utforska marknadskanaler

- Verifiera teknik, teknisk utveckling, konsultation och produktutveckling
- Delta i internationella Acceleratorprogram, deltagaravgifter för externa utbildningar och mässor, resekostnader
- Pitchträning
- Juridisk rådgivning, avtalsskrivning och licensavtal
- Beta-tester av mjukvara hos kund
- Utformning av varumärkesprofil och kommunikationsplan -Nyhetsgranskningar och FTO
- Externa experttjänster till företaget som inkubatorn bedömer är av vikt för att verifiera idén/utveckla företagen
- Lön till företagets anställda och entreprenörer

Ökad samverkan

Det finns också exempel på att medlen främjar och förstärker samverkan mellan Sveriges inkubatorer och universitetens innovationskontor genom tidigt samarbete mellan aktörerna i affärsutvecklingen av akademiska idégivares projekt/bolag. Här är verifieringsmedlen ett viktigt incitament.

I flera fall samverkar flera inkubatorer i bedömningen av bolagens behov av verifieringsmedel. Genom samverkan mellan inkubatorerna kan också coaches kompetens utnyttjas effektivt.

Inkubatorernas samarbete med olika hubbar och möten med idébärare har intensifierats och t.ex. har ca 45 idébärare på detta sätt fått rådgivning på olika hubbar i Stockholm som SUP46, THINGS och H2.

Vikten av snabb och tidig idéprövning

Inkubationsprocessen har effektiviserats ytterligare av detta projekt och medel. Effekterna är främst starkare bolag genom ökade internationaliseringsinsatser samt ytterligare kvalificerad affärsutveckling hos tillväxtbolagen.

I flera fall har projekten inneburit att sökande företag eller projekt tagit ett steg framåt och i andra fall har beslut om inriktning/nedläggning tagits.

Det är väldigt värdefullt värdeerbjudande som ökar inkubatorernas attraktionskraft, men även stärker bolagens chanser att lyckas och växa till att bli framgångsrika tillväxtbolag.

Ökad attraktion mot finansiärer

Verifieringsmedlen har här öppnat upp för att tidigare kunna möta finansiärer och marknadsaktiviteter t. ex. genom att boka möten på mässor, finansieringspitchar eller få till personliga möten för att få in kapital eller försäljning tidigare.

Inkubatorerna bedömer att de med hjälp av verifieringsmedlen kan påskynda bolagens mognadsgrad på ett enkelt och effektivt sätt. I flera fall har denna mognad hos bolagen lett vidare till investeringar av externt kapital. I andra fall har medlen lett till en ökad marknadsförståelse vilket i sin tur lett till bättre marknadsanpassade affärsmodeller. Sammanfattningsvis har verifieringsmedlen varit mycket värdefulla för inkubatorerna och deras bolag. De kan med hjälp av stödet, snabbt och effektivt, hjälpa bolagen att utvecklas vidare mot en gynnsam tillväxt.

Bolagens attraktionskraft hos investerare har ökat och vid lyckosamma resultat respektive förhandlingar bidrar det till tillväxt.

Fortsatt insats 2017-2019

Med anledning av de positiva resultaten från insatsen och den stora efterfrågan från inkubatorerna, har Vinnova beslutat finansiera en fortsättning för åren 2017-2019.

Stöd till enskilda innovatörer och uppfinnare

Projektportfölj med variation

Vi har strävat efter att skapa en portfölj med olika typer av projekt, (med olika angreppssätt och förutsättningar) men som alla har det övergripande målet att öka möjligheterna för enskilda innovatörer utan akademisk anknytning att arbeta med idéprovning i tidig fas.

Projekten skiljer sig åt i flera avseenden, följande profiler finns representerade:

- Målgrupper (unga)
- Jämställdhet (fokus på kvinnliga innovatörer)
- Nationellt eller regionalt fokus
- Olika typer av organisationer (företag, uppfinnareförening, makerspace, inkubator, regionalt kluster)

Stödorganisationer som finansierats

Vinnova har beslutat att finansiera följande åtta stödorganisationer inom uppdraget:

Almi Nord i samarbete med LTU Business

Angelr AB

Göteborgs Uppfinnareförening, GUF

Ideaction

Kvadrat Inkubik AB

Paper Province

Stockholm School of Entrepreneurship, SSES

Uppsala Innovation Centre, UIC

Ekonomisk redovisning

Fördelningen av budget

Verifieringsmedel till företag i inkubatorer.

Budgeten för verifieringsmedlen var 15 miljoner kronor och utbetalades under 2016 till inkubatorer enligt tabell 1.

Stöd till enskilda innovatörer och uppfinnare

Utöver de 15 miljoner kronor som använts för att finansiera satsningen på enskilda innovatörer har Vinnova budgeterat totalt 22 miljoner (fördelat på 2017-2020) för att kunna följdfinansiera framgångsrika projekt och för att följa upp satsningen, se tabell 2.

Tabell 2. Bidragmottagare och fördelning av budget i kronor

Dnr	Stödorganisation	Satsningen 2017-2020	Utfall RU
2017-03688	Angelr AB	1 100 000	1 100 000
2017-03668	Ideaction	3 000 000	3 000 000
2017-03666	LTU Business och ALMI Nord i samarbete	2 437 800	2 437 800
2018-00084	Uppsala Innovation Centre, UIC	3 316 500	2 133 328
2018-00085	Paper Province	2 767 000	1 777 773
2018-00098	Kvadrat Inkubik	700 000	355 555
2018-00094	Stockholm School of Entrepreneurship, SSES	4 000 000	2 488 882
2018-00108	Göteborgs Uppfinnareförening, GUF	2 650 000	1 706 662
2017-05053	Följeforskning	800 000	-
	Icke beslutade medel	15 928 700	
	Summa	36 700 000	15 000 000